حرمين

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

بَيَانُ كُفْرِ وَضَلَالِ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يَجُوزُ لِأَحَدٍ الخُرُوجُ مِنْ شَرِيعَةِ مُحَمَّدٍ ﷺ

ދިވެހި

ديفهي

އެއްވެސް މީހަކަށް މުޙައްމަދު ﷺ ގެ ޝަރީޢަތުން ބޭރުވުން ހުއްދަވާނެކަމަށް ދަޢުވާކުރާ މީހާގެ ކާފިރުކަމާއި މަގުފުރެދުން ބަޔާންކުރުން

ލިޔުއްވީ: ސަމާޙަތުއް-ޝައިޚު:
ޢަބްދުލް ޢަޒީޒު ބިން ޢަބްދު الله ބިން ބާޒު

بَيَانُ كُفْرِ وَضَلَالِ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يَجُوزُ لِأَحَدٍ الخُرُوجُ مِنْ شَرِيعَةِ مُحَمَّدٍ ﷺ

އެއްވެސް މީހަކު މުޙައްމަދު ﷺ ގެ ޝަރީޢަތުން ބޭރުވުން ހުއްދަވެގެންވާކަމަށް ދަޢުވާކޮށްފި މީހާގެ ކާފަރުކަމާއި މަގުފުރެދުން ބަޔާންކުރުން

لِسَمَاحَةِ الشَّيْخِ العَلَّامَةِ
عَبْدِ العَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ بَازٍ
رَحِمَهُ اللهُ

ލިޔުއްވީ: ސަމާޙަތުއް-ޝައިޚު:
ޢަބްދުލް ޢަޒީޒު ބްނު ޢަބްދު الله ބްނު ބާޒު

بِسْمِ اللهِ الرَّحمَنِ الرَّحِيمِ

ބާރަވަނަ ރިސާލާ:

އެއްވެސް ހިޔާލު މުޙައްމަދު ﷺ ގެ ޝަރީޢަތުން ބޭރުވުން ހުއްދަވެގެންވާކަމަށް ދަޢުވާކޮށްފި މީހާގެ ކާފަރުކަމާއި މަގުފުރެދުން ބަޔާންކުރުން

ޙަމްދުކުރީ އާލަމްތަކުގެ ވެރި ރައްބު ﷲ އަށެވެ. އަދި ޞަލަވާތާއި ސަލާމްކުރީ ◌ ނަބިއްޔުންނާއި ރަސޫލުން ޚަތިމްކުރެއްވި އަހަރެމެންގެ ނަބިއްޔާ މުޙައްމަދުގެފާނަށެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނުގެ އާލުންނާއި، އެންމެހާ ޞަޙާބީންގެ މައްޗަށެވެ.

އެއަށްފަހު ދަންނަވަމެވެ: 'އައްޝަރްޤުލް އަވްސަޠު' ނޫހުގެ ޢަދަދު ނަންބަރު: 5824، ތާރީޚު 5 / 6 / 1415ހ ގައި ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ [illegible] އަހަރެން ބަލައިލީމެވެ. އެ ލިޔުމުގައިވަނީ: ޢަބްދުލް [illegible] [illegible] [illegible] ހިޔާލު، "[illegible] [illegible]" ([illegible] [illegible]) ސުރުޚީގެ ދަށުންނެވެ.

އެ މަޒްމޫނުގެ ޚުލާޞާއަކީ: އިސްލާމްދީނުގެ [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެއީ މުޙައްމަދު ﷺ ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ﷺ [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ނަޞާރާއެއްގެ ގޮތުގައި ދުނިޔޭގެ ދިރާސާކުރާ މިހާރުވެސް ގަރެ އެވަސީ. ބައްޓޫ ޔިނުއްގެ މަތީގައި ކަމަށެވެ. ދެން އެއަނގަރު، ކާފިރުންނާއި އުރުދުނުތެރެ ނުނަނަން ޢާލަމްތަކުގެ ވެރި ރައްބު ސުބްޙާނަހޫ ޢަޒާބުދެއްވުމުގައިވާ އެކަލާނގެ ޢިލްމުތެރިން އާދަމް އަޅުމަނިދޭން، އެކަމަނާ ބާކީރާކަމް ކަމުގައި ކަނޑައެޅިއެވެ.

އަދި ޝަރުޢީ ނައްޞުތައް ތަރުޖަމާކޮށް، އެ ނައްޞުތައް އޭގެ މަޢުނާ ނޫން ބަސްބަހަށް ތަރްޖަމާ، އާންމު އަމިއްލަ އެނގުން ބަޔަކު ޖަހާގަތުމަށް އެ ނައްޞުތައް ބަދަލުކޮށް މާނަކުރިއެވެ. އަދި މުޙައްމަދު ﷺ ގެ ރިސާލަތް ޢާއްމުވެގެންވާކަމާއި، އެކަލާނގެ އަޑުއާ ދެން ބަޔަކަށް ފޮނުއްވި ދީނާ ކާފިރުވެގެންވާކަމަށް ދަލީލުކުރާ ބަސްތަކުގެ ސާފު ޝަރުޢީ ދަލީލުތަކާއި ނައްޞުތަކަށް އެކަމާ ޚިލާފު ސިފަނެނީ. އަދި އިސްލާމްދީން ފިޔަވައި އެހެން ދީނެއް الله ގަބޫލުކުރައްވާނޭކަމާއި، އެންމެންވެސް ބަޔަކު ނައްޞުތަކުން އެކަމާ މާނަކޮށް ގަބޫލުކުރިއެވެ. އެއީ ބަރަކާތް ނިކަމެތި ޖާހިލުން އެކަމާ މަޢުނާތަކުގެ މަތީގައި ޖަހާ ކަމުގެ ދަލީލުތަކަށް ދަޢުވާކުރެއެވެ. އެކަމާ ކާފިރުކަމާ މި ކަމުގައި ބަޔަކު ސިފަކުރާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަލޭގެފާނެވެ. އަދި އިސްލާމްދީނުން ބަލައިގަނެވޭނެކަމެވެ. އަދި الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ އާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާ ﷺ ދަޢުވަތުދެއްވެވެ. އެއީ އިސްލާމީ އިމާންކަމުގެ އަސާސްތަކުގެ ބައެއްކަން އެ މަނާކުރުމުން ޖަހައިލި މިނަކަން އެނގޭނޭ ގަދައިން ނޫނެވެ.

ވަފާތުވީ އަހަރު (ވަރީދީއާ) ގެ މައުލޫމާތު ވަނީ ބަދަލުކޮށްފައި: އެކަމާ ކަނބަލުން ކުރެވުމެވެ. އެއީ އެކަމާ ގަދަވާ ބައެއްބާވަތަކުން، އަދި

ޒާހިރުވެގެންވާ ޝަރުޢު ނިޔާކުރާ ގޮތެއްގެ މަތިން އޭނާގެ މައްޗަށް ޙުކުމް ކުރުމަށެވެ.

ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާވަނީ، މުޙައްމަދު ﷺ ގެ ރިސާލަތު ޢާއްމުވެގެންވާކަމާއި، އެކަލޭގެފާނަށް ތަބާވުން އިންސީންނާއި ޖިންނީންގެ މައްޗަށް ވާޖިބުވެގެންވާކަން ބަޔާންކުރައްވާފައިއެވެ. އަދި މުސްލިމުންގެ ތެރެއިން އިލްމުގެ ކަންފުޅެއް ހުރި މީހަކުވެސް ޖާހިލުނުވާނޭ ކަމެކެވެ.

ﷲ ތަޢާލާ ވިދާޅުވެއްވެއެވެ:

﴿قُلۡ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنِّي رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيۡكُمۡ جَمِيعًا ٱلَّذِي لَهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ يُحۡيِۦ وَيُمِيتُۖ فَـَٔامِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِ ٱلنَّبِيِّ ٱلۡأُمِّيِّ ٱلَّذِي يُؤۡمِنُ بِٱللَّهِ وَكَلِمَٰتِهِۦ وَٱتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمۡ تَهۡتَدُونَ١٥٨﴾

(ކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވާށެވެ! އޭ މީސްތަކުންނޭވެ! ހަމަކަށަވަރުން، ތިމަންކަލޭގެފާނީ، ތިޔަބައިމީހުން އެންމެންގެ ގާތަށް ﷲ ފޮނުއްވި ރަސޫލާއެވެ. އެކަލާނގެއީ، އުޑުތަކާއި ބިމުގެ ވެރިކަން އެކަލާނގެއަށް މިލްކުވެގެންވާ ރަސްކަލާނގެއެވެ. އެކަލާނގެ ފިޔަވައި ޙައްޤު އިލާހަކު ނުވެއެވެ. ވީމާ، ﷲ އަށާއި އެކަލާނގެ (ލިޔުންކިޔުން ނޭނގޭ ނަބިއްޔާ ކަލޭގެފާނު) ކަމުގައިވާ އެކަލާނގެ ރަސޫލާއަށް އީމާންވާށެވެ! އެކަލޭގެފާނީ ﷲ އަށާއި އެކަލާނގެ ބަސްފުޅުތަކަށް އީމާންވާ ނަބިއްޔާއެވެ. އަދި ތިޔަބައިމީހުން، އެކަލޭގެފާނަށް ތަބާވާށެވެ! (އެއީ) ތިޔަބައިމީހުން

ތެދުމަގު ލިބިގަތުމަށްޓަކައެވެ.) [އަލްއަޢުރާފު: 158] އަދިވެސް އެކަލާނގެ ވަޙީކުރެއްވިއެވެ:

﴿...وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانُ لِأُنذِرَكُم بِهِۦ وَمَنۢ بَلَغَ...﴾

(....ތިޔަބައިމީހުންނަށާއި، އެ ދީނާ ހަމައަށް [illegible] އެއިން ތިމަންނަކަލޭގެފާނު އިންޒާރުދެއްވުމަށް ތިމަންނަކަލޭގެފާނަށް މި ޤުރުއާން ވަޙީކުރެއްވުނެވެ...) [އަލްއަންޢާމް: 19] އަދިވެސް ﷲ ތަޢާލާ ވަޙީކުރެއްވިއެވެ:

﴿قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ فَٱتَّبِعُونِى يُحْبِبْكُمُ ٱللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣١﴾﴾

(ކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވާށެވެ! ތިޔަބައިމީހުން ﷲ ދެކެ ލޯބިވާކަމުގައިވާނަމަ، ފަހެ ތިޔަބައިމީހުން ތިމަންކަލޭގެފާނަށް ތަބާވެލައްވާށެވެ! އޭރުން ﷲ ތިޔަބައިމީހުން ދެކެ ލޯބިވެވޮޑިގެންވާނެއެވެ. އަދި ތިޔަބައިމީހުންނަށް ތިޔަބައިމީހުންގެ ފާފަތައް ފުއްސަވައިދެއްވާނެއެވެ. ﷲ އީ، ގިނަގިނައިން ފާފަފުއްސަވާ، ރަޙްމަތްތެރިވަންތަ އިލާހެވެ.) [އާލުޢިމްރާން: 31] އަދިވެސް އެކަލާނގެ ވަޙީކުރެއްވިއެވެ:

﴿وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ ٱلْإِسْلَٰمِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِى ٱلْءَاخِرَةِ مِنَ ٱلْخَٰسِرِينَ ﴿٨٥﴾﴾

(ދީނެއްގެ ގޮތުގައި އިސްލާމްދީން ނޫން ދީނެއް އެދިހޯދާ (ތަބާވާ!) ފަހެ އެމީހާގެ ކިބައިން (އެދީން) ޤަބޫލު ނުކުރެއްވޭނެއެވެ. އަދި އާޚިރަތުގައި އެމީހާ ވާނީ، ގެއްލުންވެރިވާ މީހުންގެ ތެރެއިންނެވެ.) [އާލުޢިމްރާން: 85] އަދިވެސް އެކަލާނގެ ވަޙީކުރެއްވިއެވެ:

﴿وَمَآ أَرۡسَلۡنَٰكَ إِلَّا كَآفَّةٗ لِّلنَّاسِ بَشِيرٗا وَنَذِيرٗا...﴾

(އުފާވެރިކަމުގެ ހަބަރުދެއްވާ ބަޝީރަކު ކަމުގައްޔާއި، ބިރުވެރިކަމުގެ ހަބަރުދެއްވާ ނަޛީރަކު ކަމުގައި މެނުވީ، ތިމަންއިލާހު، އެންމެހާ މީސްތަކުންގެ ގާތަށް ކަލޭފާނު ނުފޮނުއްވަމެވެ...) [ސަބައު: 28]

އަދިވެސް الله ތަޢާލާ ވިދާޅުވެއްވެއެވެ:

﴿وَمَآ أَرۡسَلۡنَٰكَ إِلَّا رَحۡمَةٗ لِّلۡعَٰلَمِينَ ١٠٧﴾

(އަދި ޢާލަމްތަކަށް ރަޙްމަތްކަމުގައި މެނުވީ ތިމަންއިލާހު ކަލޭފާނު ނުފޮނުއްވަމެވެ.) [އަލްއަންބިޔާއު: 107] އަދިވެސް އެކަލާނގެ ވިދާޅުވެއްވެއެވެ:

﴿...وَقُل لِّلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡأُمِّيِّـۧنَ ءَأَسۡلَمۡتُمۡۚ فَإِنۡ أَسۡلَمُواْ فَقَدِ ٱهۡتَدَواْۖ وَّإِن تَوَلَّوۡاْ فَإِنَّمَا عَلَيۡكَ ٱلۡبَلَٰغُۗ وَٱللَّهُ بَصِيرُۢ بِٱلۡعِبَادِ﴾

(...އަދި ފޮތުގެ އަހުލުވެރިން (ޔަހޫދީންނާއި ނަޞާރާއިން) ނާއި އުއްމީއިންގެ މައްޗަށް އާދޭ ކިޔަން ފޮތް ބާވައި ނުލައްވާ މީހުންނަށް (އެބަހީ: ޢަރަބީންގެ މުޝްރިކުންނަށް) ކަލޭފާނު ވިދާޅުވާށެވެ! ތިޔަބައިމީހުން އިސްލާމްވެއްޖައީމު ހެއްޔެވެ؟ ފަހެ، އެބައިމީހުން އިސްލާމްވެއްޖެނަމަ، އެބައިމީހުން ތެދުމަގު ލިބިގެންފިކަން ކަށަވަރެވެ. އަދި އެބައިމީހުން އަނބުރި ފުރަގަސްދީފިނަމަ، ކަލޭފާނަށް އޮތްކަން ކަށަވަރީ (ކަލޭފާނަށް ބާވައިލެއްވި އެއްޗެއް މީސްތަކުންނަށް) ފޯރުކޮށްދެއްވުމެވެ. الله އީ، އަޅުތަކުންގެ ކަންތައް ގޮތުން ބައްލަވާވޮޑިގެންވާ އިލާހެވެ.) [އާލުޢިމްރާން: 20] އަދިވެސް އެކަލާނގެ ސުބްޙާނަހޫ

ވިދާޅުވެއެވެ:

﴿تَبَارَكَ ٱلَّذِى نَزَّلَ ٱلۡفُرۡقَانَ عَلَىٰ عَبۡدِهِۦ لِيَكُونَ لِلۡعَٰلَمِينَ نَذِيرًا ١﴾

(ޢާލަމްތަކަށް އިންޒާރުކުރައްވާ ބޭފުޅަކު ކަމުގައިވުމަށް، އެކަލާނގެ އަޅާއަށް ފުރުޤާން ބާވައިލެއްވި ކަލާނގެ، ބަރަކާތްތެރިވެވޮޑިގެން މަތިވެރިވެވޮޑިގެންވެއެވެ) [އަލްފުރުޤާން: 1]

އަދި އަލްބުޚާރީ އާއި މުސްލިމު، ޖާބިރު رضي الله عنه ގެ އަރިހުން، ނަބިއްޔާ ﷺ ޙަދީޘްކުރެއްވިކަމަށް ރިވާކުރެއްވިއެވެ:

«أُعْطِيتُ خَمْسًا لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ قَبْلِي: نُصِرْتُ بِالرُّعْبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ، وَجُعِلَتْ لِيَ الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهُورًا، فَأَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي أَدْرَكَتْهُ الصَّلَاةُ، فَلْيُصَلّ، وَأُحِلَّتْ لِيَ الْمَغَانِمُ، وَلَمْ تُحَلَّ لِأَحَدٍ قَبْلِي، وَأُعْطِيتُ الشَّفَاعَةَ، وَكَانَ النَّبِيُّ يُبْعَثُ إِلَى قَوْمِهِ خَاصَّةً، وَبُعِثْتُ إِلَى النَّاسِ عَامَّةً».

"މިމަންކަލޭގެފާނުގެ ކުރިން އެކަކަށްވެސް ނުދެއްވާ ފަސް ކަމެއް މިމަންކަލޭގެފާނަށް ދެއްވިއެވެ: ބިރުވެރިކަމުގެ ސަބަބުން (ދުޝްމަނުންގެ ހިތްތަކުގައި ބިރުވެރިކަން ލެއްވިގެން) މަސްދުވަހުގެ ރާސްތާއަން މިމަންކަލޭގެފާނަށް ނަޞްރުދެއްވިއެވެ. އަދި ބިމަކީ މިސްކިތެއްކަމުގައި އަދި ޠާހިރުވުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ ތަނެއްކަމުގައި ލެއްވިއެވެ. ފަހެ މިމަންކަލޭގެފާނުގެ އުއްމަތުގެ މީހަކަށް ނަމާދުގެ ވަގުތު ވަދެއްޖެނަމަ؛ ފަހެ (ހުރި ތަނެއްގައި) އޭނާ ނަމާދުކުރާހުށިކަމެވެ. އަދި މިމަންކަލޭގެފާނަށް ޣަނީމާ ހުއްދަކުރައްވިއެވެ. މިމަންކަލޭގެފާނުގެ ކުރިން އެކަކަށްވެސް ޣަނީމާ ހުއްދަ ނުކުރައްވައެވެ. އަދި

ތިމަންކަލޭގެފާނަށް ޝަފާޢަތް ދެއްވުނެވެ. އަދި ނަބިއްޔުން ފޮނުއްވެމުންދިޔައީ އެބޭކަލެއްގެ ޤައުމެއްގެ ގާތަށް ޚާއްޞަކޮށެވެ. ތިމަންކަލޭގެފާނު ފޮނުއްވުނީ ޢާއްމުކޮށް އެންމެހާ މީސްތަކުންގެ ގާތަށެވެ."

މިއީ އަހަރުމެންގެ ނަބިއްޔާ މުޙައްމަދު ﷺ ގެ ރިސާލަތު ހުރިހާ އިންސާނުންނަށް ޢާއްމުވެގެންވާކަމާއި، އަދި އެ ރިސާލަތުން އިސްވެދިޔަ ހުރިހާ ޝަރީޢަތްތައް މަންސޫޚުކުރައްވާކަމާއި، އަދި މުޙައްމަދު ﷺ އަށް [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]؛ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަސްފުޅުގައެވެ. ﷲ ތަޢާލާ ވިދާޅުވެއްވެއެވެ:

﴿...وَمَن يَكۡفُرۡ بِهِۦ مِنَ ٱلۡأَحۡزَابِ فَٱلنَّارُ مَوۡعِدُهُۥ...﴾

(...އަދި ބައިގަނޑުތަކުގެ ތެރެއިން އެ ޤުރުއާނަށް ކާފަރުވާ މީހާ، ފަހެ އެ މީހާއަށް ވަޢުދުވެވިފައިވާ ތަނަކީ، ނަރަކައެވެ...) [ހޫދު: 17] އަދިވެސް އެކަލާނގެ ވިދާޅުވެއްވެއެވެ:

﴿...فَلۡيَحۡذَرِ ٱلَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنۡ أَمۡرِهِۦٓ أَن تُصِيبَهُمۡ فِتۡنَةٌ أَوۡ يُصِيبَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾

(...ފަހެ އެކަލޭގެފާނުގެ އަމުރުފުޅާ ޚިލާފުވާ މީހުން [illegible] [illegible] ނުވަތަ ވޭންދެނިވި ޢަޛާބެއް ޖެހިދާނެކަމާ، އެ މީހުން [illegible] [illegible].) [އައްނޫރު: 63]. އަދިވެސް އެކަލާނގެ ވިދާޅުވެއްވެއެވެ:

﴿وَمَن يَعۡصِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُۥ يُدۡخِلۡهُ نَارًا خَٰلِدٗا فِيهَا وَلَهُۥ عَذَابٞ مُّهِينٞ ١٤﴾

(އަދި، الله އަށާއި، އެކަލާނގެ ރަސޫލާއަށް އުރެދި، އެކަލާނގެ ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އިންމަށް ފަހަނަޅައިދާ މީހަކު، ނަރަކައަށް ވައްދަވާނެއެވެ. އެތާނގައި އެމީހަކު ދެމިހުންނަނިވި ގޮތުގައެވެ. އަދި، އެމީހަކަށް އިހާނަތްތެރިކަން ދޭނިވި ޢަޛާބެއް ވެއެވެ.) [އައްނިސާއު: 14]

އަދިވެސް الله ތަޢާލާ ވަޙީކުރެއްވިއެވެ:

﴿...وَمَن يَتَبَدَّلِ ٱلۡكُفۡرَ بِٱلۡإِيمَٰنِ فَقَدۡ ضَلَّ سَوَآءَ ٱلسَّبِيلِ﴾

(...އަދި އީމާންކަން ކާފަރުކަމަށް ބަދަލުކުރާ މީހާ (ދަންނައެވެ!) ފަހެ އެމީހަކު ސީދާވެގެންވާ މަގުން ގެއްލިގެން ގޮސްފިކަން ކަށަވަރެވެ.) [އަލްބަޤަރާ: 108]، މި މާނައިގައިވާ އާޔަތްތައް ގިނަވެގެންވެއެވެ.

އަދި الله ސުބްޙާނަހޫ ވަޙީ ރަސޫލާ ﷺ އަށް ކިޔަމަންވުން އެކަލާނގެއަށް ކިޔަމަންވުމާ ގުޅުވާލައްވާފައެވެ. އަދި އިސްލާމްދީން ފިޔަވައި އެހެން ދީނެއް އިޚްތިޔާރުކޮށް ޤަބޫލުކުރާ މީހާއި ގެއްލި ޤަބޫލުވެގެންވާ މީހުންނާއި، އޭނާގެ ކިބައިން ޤަބޫލުނުކުރެއްވޭނެ ސުންނަތެއްވެސް، އެއްވެސް ބަދަލެއް ޤަބޫލު ނުކުރައްވާނެކަން ބަޔާންކުރައްވައެވެ. އެގޮތުން އެކަލާނގެ ވަޙީކުރެއްވިއެވެ:

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ٨٥﴾

(ދީނެއްގެ ގޮތުގައި އިސްލާމްދީން ނޫން ދީނެއް އެދޭމީހާ (ދަންނައެވެ!) ފަހެ އެމީހާގެ ކިބައިން (އެކަން) ޤަބޫލު ނުކުރައްވާނެއެވެ.

އަދި އާޚިރަތުގައި އެމީހަކު ވާހުނީ، ގެއްލިގެންވާ މީހުންގެ ތެރެއިންނެވެ.) [އާލުޢިމްރާން: 85] އަދިވެސް އެކަލާނގެ ވަޙީކުރެއްވިއެވެ:

﴿مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ...﴾

(ރަސޫލާއަށް ކިޔަމަންވާ މީހާ، ފަހެ، ހަމަކަށަވަރުން الله އަށް ކިޔަމަންވެއްޖެއެ◌ެވެ.) [އައްނިސާއު: 80] އަދިވެސް އެކަލާނގެ ވަޙީކުރެއްވިއެވެ:

﴿قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا...﴾

(ކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވާށެވެ. ތިޔަބައިމީހުން الله އަށް ކިޔަމަންވާށެވެ. އަދި ތިޔަބައިމީހުން ރަސޫލާއަށްވެސް ކިޔަމަންވާށެވެ. ފަހެ، އެ މީހުން ފުރަގަސްދީފި ހިނގައްޖެނަމަ، ފަހެ، އެކަލޭގެފާނުގެ މައްޗަށް އޮތްކަން ކަށަވަރީ އެކަލޭގެފާނާ މަތިކުރެއްވުނު ކަންތަކެވެ. (އެއީ ރިސާލަތު ފޯރުކޮށްދިނުމެވެ.) އަދި ތިޔަބައިމީހުންގެ މައްޗަށް އޮތީ ތިޔަބައިމީހުންނާ މަތިކުރެވުނު ކަންތަކެވެ. (އެއީ އީމާންވެ ކިޔަމަންގަތުމެވެ.) އަދި ތިޔަބައިމީހުން އެކަލޭގެފާނަށް ކިޔަމަންވާނަމަ ތިޔަބައިމީހުންނަށް ތެދުމަގު ލިބޭނެއެވެ.) [އައްނޫރު: 54]. އަދިވެސް الله ތަޢާލާ ވަޙީކުރެއްވިއެވެ:

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ٦﴾

(ހަމަކަށަވަރުން، ފޮތުގެ އަހުލުވެރިންނާއި، މުޝްރިކުންގެ ތެރެއިން

ކާފަރުވި މީހުންވީ ޖަހަންނަމުގެ އަލިފާނުގެ ތެރޭގައެވެ. އެތާނގައި އެއުރެން ދެމިތިބޭނިވިގޮތުގައެވެ. އެއުރެންނީ، މީސްތަކުންކުރެ ހަމަ އެންމެ ނުބައިމީހުންނެވެ.) [އަލްބައްޔިނާ: 6]

މުސްލިމު އަބޫހުރައިރާގެ ރިވާޔަތުގައި، الله ގެ ރަސޫލާ ﷺ ހަދީޘްކުރެއްވިކަމަށް ރިވާކުރެއްވިއެވެ:

«وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ؛ لَا يَسْمَعُ بِي أَحَدٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ، يَهُودِيٌّ وَلَا نَصْرَانِيٌّ، ثُمَّ يَمُوتُ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ؛ إِلَّا كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ».

(ތިމަންކަލޭގެފާނުގެ ނަފްސު އެ އިލާހުގެ އަތްޕުޅުގައިވާ އިލާހު ގަންދެއްވާ ވިދާޅުވަމެވެ: މި އުއްމަތުގެ އެއްވެސް މީހަކު، ޔަހޫދީއަކު ކަމުގައި ވިޔަސް އަދި ނަޞާރާއަކު ކަމުގައި ވިޔަސް، ތިމަންކަލޭގެފާނުގެ ވާހަކަ އަޑުއަހާފައި، ދެން ތިމަންކަލޭގެފާނު އެކަންތަކާގެން ފޮނުއްވުނު ކަންތަކަށް އީމާންނުވެ ހުރެ މަރުވެއްޖެ ނަމަ؛ ނަރަކައިގެ އަހުލުވެރިންގެ ތެރެއިން މެނުވީ އޭނާ ނުވާނެއެވެ.)

الله ގެ ރަސޫލާ ﷺ ވަނީ އެކަލޭގެފާނުގެ ޢަމަލުފުޅުންނާއި ބަސްފުޅުން، އިސްލާމްދީނަށް ނުވަންނަ މީހާގެ ދީން ބާޠިލުވެގެންދާކަން ބަޔާންކުރައްވާފައެވެ. އެގޮތުން އެކަލޭގެފާނު ޔަހޫދީންނާއި ނަޞާރާއިންނާ ދެކޮޅަށް ހަނގުރާމަކުރެއްވިއެވެ. ހަމަ އެފަދައިން، އެނޫން ކާފަރުންނާ ދެކޮޅަށްވެސް ހަނގުރާމަ ކުރެއްވިއެވެ. އަދި އެމީހުންގެ ތެރެއިން ޖިޒްޔާ ދިން މީހުންގެ ކިބައިން ޖިޒްޔާވެސް ހިއްޕެވިއެވެ. އެއީ އެމީހުންގެ ތެރެއިން ބާކީ ތިބި މީހުންނާ ޢަހުދުވެ

ޒޯރުން އެމީހުން މަނާކުރިޔަ ނުދިނުމަށާއި، އަދި ޤައުމުގެ މީހުން އެމީހަކަށް ހުރަސްއަޅާ، ނުވަތަ މަނާކޮށް، ނުވަތަ ޤަތުލުކޮށްލާފާނޭކަމުގެ ބިރުނެތި، އެމީހުންގެ ބޭނުން ހިތަކު އިސްލާމްދީނަށް ވަނުމަށް ފުރުސަތު ދިނުމަށެވެ.

އަލްބުޚާރީ އާއި މުސްލިމު، އަބޫ ހުރައިރާ رضي الله عنه ވިދާޅުވިކަމަށް ރިވާކުރައްވައެވެ: އަހަރެމެން މިސްކިތުގައި ތިއްބާ، الله ގެ ރަސޫލާ ﷺ ނިކުމެވަޑައިގެން ހަދީޘްކުރެއްވިއެވެ:

«انْطَلِقُوا إِلَى يَهُودَ، فَخَرَجْنَا مَعَهُ حَتَّى جِئْنَا بَيْتَ الْمِدْرَاسِ، فَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ، فَنَادَاهُمْ فَقَالَ :يَا مَعْشَرَ يَهُودَ، أَسْلِمُوا تَسْلَمُوا، فَقَالُوا: قَدْ بَلَّغْتَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ذَلِكَ أُرِيدُ، أَسْلِمُوا تَسْلَمُوا، فَقَالُوا: قَدْ بَلَّغْتَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ذَلِكَ أُرِيدُ، ثُمَّ قَالَهَا الثَّالِثَةَ...».

"ޔަހޫދީންގެ ގާތަށް ހިނގާށެވެ." ދެން އެކަލޭގެފާނާ އެކުގައި އަހަރެމެން ނިކުމެވެ. ބައިތުލް މިދްރާސް (އެމީހުން ތައުރާތު ކިޔަވާ ދަރުސްކުރާ ތަނާ) ހަމައަށް އަހަރެމެންނަށް [illegible]. ދެން ނަބިއްޔާ ﷺ ތެދުވެވަޑައިގެން، އެމީހުންނަށް ގޮވާލައްވާ ހަދީޘްކުރެއްވިއެވެ: "އޭ ޔަހޫދީންނޭވެ! އިސްލާމްވާށެވެ! އޭރުން ތިޔަބައިމީހުން ސަލާމަތްވާނެއެވެ." ދެން އެމީހުން ބުނީއެވެ: "އޭ އަބުލް ޤާސިމް! ތިޔަ ([illegible]) [illegible]." ދެން الله ގެ ރަސޫލާ ﷺ އެމީހުންނަށް ހަދީޘްކުރެއްވިއެވެ: "[illegible] [illegible] އެކަމެވެ. އިސްލާމްވާށެވެ! އޭރުން ތިޔަބައިމީހުން ސަލާމަތްވާނެއެވެ." ދެން

އެމީހުން ބުނެފިއެވެ: "އޭ އަބުލް ޤާސިމެވެ! ތިބާ (ރިސާލަތު) ޖޯރުކޮށްދިނިއެވެ." ދެން الله ގެ ރަސޫލާ ﷺ އެމީހުންނަށް ޙަދީޘްކުރެއްވިއެވެ: "ތިމަންކަލޭގެފާނު އެދިވަޑައިގަންނަވަނީ އެކަމެވެ. ދެން ތިންވަނަ ދަފަރު އެކަލޭގެފާނު އަލުން ޙަދީޘްކުރެއްވިއެވެ...." މި ޙަދީޘެވެ.

މިގެ މަޤްޞަދަކީ: އެކަލޭގެފާނު ﷺ، ދިންބަސްގެ އަޖުނަބީންގެ މޮޅުއިން ރަސްކަލުންގެ ގާތަށް އެމީހުންގެ ބައިތަކާ މިސްރާސަން ވަޑައިގަންނަވާ، އެމީހުންނަށް އިސްލާމްދީނަށް ދަޢުވަތުދެއްވުމާ، އެމީހުންނަށް "ތިޔަބައިމީހުން އިސްލާމްވެއްޖެއްޔާ، އާދެން ތިޔަބައިމީހުން ސަލާމަތްވާނޭ" ޙަދީޘްކުރައްވާ، އެ ބަސްފުޅު ތަކުރާރުކުރެއްވި ކަމެވެ.

އެފަދައިން، އެކަލޭގެފާނުގެ ސިޓީފުޅާގެން ހިރަޤުލުގެ އަރިހަށް، އޭނާއަށް އިސްލާމްދީނަށް ގޮވާލައްވާ، އަދި އޭނާ އިސްލާމްވުމުން މަސީޙީއެއްނަމަ، އޭނާގެ ސަބަބުން އިސްލާމްވުމުން މަސީޙީ ބައެއްގެ ފާރާތަކަށް އޭނާގެ ބޮޑުގަދައި އަޙަރުނަމާ ހިތްވަރާއި ކަނޑައެޅުއްވި އަޖުރުން އަޤްބުރީ ލާއި މުސްލިމް، އެކުލަވައިލެވިފައިވާ ބަޔާންކޮށްދީ ރިވާކުރައްވައިފިއެވެ: الله ގެ ރަސޫލާ ﷺ ގެ ސިޓީފުޅު، ހިރަޤުލުގެ ގެންސް އޭނާއަށް އަތްމަތިން ކިޔުނެވެ. ދެންނެވި އޭގައިވަނީ:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، مِنْ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ إِلَى هِرَقْلَ عَظِيمِ الرُّومِ، سَلَامٌ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى، أَمَّا بَعْدُ: فَإِنِّي أَدْعُوكَ بِدِعَايَةِ الْإِسْلَامِ، أَسْلِمْ تَسْلَمْ، وَأَسْلِمْ يُؤْتِكَ اللَّهُ أَجْرَكَ مَرَّتَيْنِ، فَإِنْ تَوَلَّيْتَ، فَإِنَّ عَلَيْكَ إِثْمَ الْأَرِيسِيِّينَ وَ

"ރަޙްމާނުވަންތަ ރަޙީމުވަންތަ الله ގެ އިސްމުފުޅުން ފަށަމެވެ. الله ގެ

ރަސޫލާ މުޙައްމަދުގެ އަރިހުން، ރޯމަނުންގެ ވެރިޔާ ހިރަޤުލަސް، ތެދުމަގަށް ތަބަޢަވެއްޖެ މީހަކަށް ސަލާމްހުއްޓެވެ. އެއަށް ފަހު ކަންތައެވެ: ފަހެ އިސްލާމްދީނުގެ ދަޢުވަތުން ތިމަންކަލޭގެފާނު ތިބާއަށް ދަޢުވަތު ދެއްވަމެވެ. ތިބާ އިސްލާމްވާށެވެ. ސަލާމަތްވާނެއެވެ. އަދި އިސްލާމްވާށެވެ. އޭރުން الله ތިބާގެ އަޖުރު ދެ ގުނައަށް ދެއްވާނެއެވެ. ދެންފަހެ ތިބާ ފުރަގަސްދީފިނަމަ؛ ފަހެ އަރީސީންގެ ފާފަ ތިބާގެ ބޮލުގައި އެޅޭހުއްޓެވެ. އަދި

﴿يَٰٓأَهۡلَ ٱلۡكِتَٰبِ تَعَالَوۡاْ إِلَىٰ كَلِمَةٖ سَوَآءِۭ بَيۡنَنَا وَبَيۡنَكُمۡ أَلَّا نَعۡبُدَ إِلَّا ٱللَّهَ وَلَا نُشۡرِكَ بِهِۦ شَيۡـٔٗا وَلَا يَتَّخِذَ بَعۡضُنَا بَعۡضًا أَرۡبَابٗا مِّن دُونِ ٱللَّهِۚ فَإِن تَوَلَّوۡاْ فَقُولُواْ ٱشۡهَدُواْ بِأَنَّا مُسۡلِمُونَ٦٤﴾

(އޭ ފޮތުގެ އަހުލުވެރިންނޭވެ! އަހަރުމެންގެ މެދުގައާއި ތިޔަބައިމީހުންގެ މެދުގައި ހަމަހަމަވެގެންވާ ކަލިމައަކަށް އަންނާށެވެ! (އެއީ الله ފިޔަވާ އެހެން ފަރާތަކަށް އަޅުކަން ނުކުރުމާއި އެކަލާނގެއާ އެއްވެސް ފަރާތެއް ބައިވެރިކޮށް، ޝަރީކު ނުކުރުމެވެ. އަދި އަހަރުމެންގެ ތެރެއިން އެއް ބަޔަކު އަނެއް ބަޔަކު الله ފިޔަވައި އިލާހުންތަކެއް ކަމުގައި ނުހެދުމެވެ. ފަހެ އެބައިމީހުން (އެކަމަކަށް) ފުރަގަސްދީފިނަމަ ތިޔަބައިމީހުން ބުނާށެވެ! ހަމަކަށަވަރުން ތިމަންމެންނީ މުސްލިމުންކަމުގައި ތިޔަބައިމީހުން ހެކިވާށެވެ!) [އާލްޢިމްރާން: 64]."

ދެން އެމީހުން އެނބުރި ފުރަގަސްދީފި، އަދި އިސްލާމްދީނަށް ވަންނަން ދެކޮޅުހެދިނު؛ އެކަލޭގެފާނު ﷺ އާއި އެކަލޭގެފާނުގެ

އަޞްޙާބުން رضي الله عنهم އެމީހުންނާ ދެކޮޅަށް ހަނގުރާމަކުރައްވާ، އަދި އެމީހުންގެ މައްޗަށް ޒުލުމް ގޯނާކުރައްވިއެވެ.

އަދި އެމީހުން މަގުފުރެދިގެންވާކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް، އަދި މުޙައްމަދު ﷺ ގެ ދީން މުދަލުވާލެއްވިކަމަށާއި އެމީހުންގެ ދީން މަންސޫޚުވެފައިވާކަމަށް، އެމީހުން އެބީހި ބާޠިލު ދީނެއްގައިވާކަން ކަށަވަރުކުރުމުގެ ގޮތުން؛ މުސްލިމުންނާ ކޮންމެ ދުވަހަކު، އަދި ކޮންމެ ނަމާދެއްގައި، އަދި ކޮންމެ ރަކުޢަތެއްގައި: ޤަބޫލުވާނީ ބެހެއް ސިފަ މަޤާމުގައިވާ: އިސްލާމްދީނުގެ ބޮޑުމުގެ ދުޢާކުރުމަށް الله ގެ ހަޟްރަތަށް އަދި ދަންނަވުމަށް އެކަލާނގެ އަމުރުކުރައްވިއެވެ. އަދި އެބަހެއްގެ މައްޗަށް ކުރެވިދާނޭގޮތް މީހުންގެ މަގުން އަނަ އެއްޔިބަކުރެއްވުމަށް އަދި ދަންނަވުމަށްވެސް އަމުރުކުރައްވިއެވެ. އެއީ ހަރުހިންނަވެ. އަދި އެމީހުން ގެދައިން ބާޠިލުގެ މަޖިލީހުގައި ވާކަން އުނިގޮތުގައިވާ އެގޮތް މަޖިލީހުގައި ދަމުލިބި ހުރުންނަވެ. އަދި މަގުބަރަދަރީގެނާ ހިމެނޭ މަގުން އެއީ ބޮޑުމީހުންގެ އިލާމްކުރައްވިއެވެ. އިއީ އިމްލާމްނިބި އަރުކަންކަން، އަދި މަގުބަރަދުރުގެ މަގުއްގެ މަޖިލީހުގައި ޖިބި ބާރު، ހިލާފަތުގެ މަގުގައި ޖިބިކަމުން ދަހުވާކަށާ ހިމެނެއެވެ. އިއީ ނަބީބަރާއިންނަވެ. އަދި، އެއްސް އިސްމަދުބީކަގެ ބޮޑުއިން، މަގުބަރަދުމާއި ޢަރިފުކަމުގެ މަޖިލީހުގައި އަރުކަންކަން، އެމީހުންނާ ވައްދަރު ހިމެނުވިއްސަވެ. އިހުރިހާ ކަމަށްވެސް އެއީ: އިސްލާމްދީން ފުރަވައި އެއްސް ކަންތަކު ދީނަށް ބާޠިލު ދީނެއްކަން މުސްލިމުންނާ ހަޤީޤަތް އެނގޭމަނަވެ. އަދި އިސްލާމްދީން

ފިޔަވައި އެހެން ދީނެއްގެ މަތީގައި الله އަށް އަޅުކަންކުރާ މީހަކީ މަގުފުރެދިގެންވާ މީހެއްކަން ދެނެގަތުމަށެވެ. އެގޮތަށް [illegible] [illegible] މީހާއި ފަހެ މުސްލިމުންގެ ތެރެއިންވާ މީހެއް ނޫނެވެ. މި ބާބުގައި، ޤުރްއާނާއި ސުންނަތުން އައިސްފައިވާ ދަލީލުތައް ގިނަވެގެންވެއެވެ.

އެހެންކަމުން އެ [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] މައްޗަށް ވާޖިބުވެގެންވި އިޚްލާޞްތެރި ނަޞޫޙު ތައުބާއަކުން ތައުބާވުމަށް އަވަސްވެގެން، އޭނާގެ ތައުބާ އިޤުރާރުކޮށް [illegible] [illegible]. އަދި ތެދުވެރި ތައުބާއަކުން الله އަށް ތައުބާވެއްޖެ މީހާ؛ الله އޭނާއަށް ތައުބާ ދެއްވާނެއެވެ. އަދި الله ސުބްޙާނަހޫގެ މި ބަސްފުޅުތަކުގައިވެއެވެ:

﴿...وَتُوبُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ لَعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُونَ﴾

(...އޭ މުއުމިނުންނޭވެ. ތިޔަބައިމީހުން އެންމެން الله އަށް ތައުބާވާށެވެ. (އެއީ) ތިޔަބައިމީހުން ކާމިޔާބުވުމަށްޓަކައެވެ.) [އައްނޫރު: 31]. އަދި އެކަލާނގެ މި ބަސްފުޅުވެސް:

﴿وَٱلَّذِينَ لَا يَدۡعُونَ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَ وَلَا يَقۡتُلُونَ ٱلنَّفۡسَ ٱلَّتِي حَرَّمَ ٱللَّهُ إِلَّا بِٱلۡحَقِّ وَلَا يَزۡنُونَۚ وَمَن يَفۡعَلۡ ذَٰلِكَ يَلۡقَ أَثَامٗا ٦٨ يُضَٰعَفۡ لَهُ ٱلۡعَذَابُ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ وَيَخۡلُدۡ فِيهِۦ مُهَانًا ٦٩ إِلَّا مَن تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ عَمَلٗا صَٰلِحٗا فَأُوْلَٰٓئِكَ يُبَدِّلُ ٱللَّهُ سَيِّـَٔاتِهِمۡ حَسَنَٰتٖۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورٗا رَّحِيمٗا ٧٠﴾

(އެ މީހުންނީ الله އާއެކު އެހެން އިލާހަކަށް ގޮވައި ނުހަދާ މީހުންނެވެ. އަދި الله، ޙަރާމް ކުރައްވާފައިވާ ނަފްސެއް، ޙައްޤަކާ ޚިލާފަށް [illegible]،

ޤަތުލުނުކުރާ މީހުންނެވެ. އަދި ޒިނޭ ނުކުރާ މީހުންނެވެ. އެއިން ކަމެއްކޮށްފިމީހާ (އެ ކަމުގެ) އުޤޫބާތާ ބައްދަލުކުރާނެތެވެ.

އެ މީހަކަށް ޤިޔާމަތް ދުވަހުން އަޒާބު ދެގުނަ ކުރެވޭނެއެވެ. އަދި އިހާނަތްތެރިކަން ލިބިގެންވާ ހާލު އެ އަޒާބުގައި، އެ މީހަކު ދާއިމުން ހުންނާނެއެވެ.

ތައުބާވެ، އީމާންވެ، ޞާލިޙު ޢަމަލުކުރި މީހަކު މެނުވީއެވެ. ފަހެ އެ މީހުންނާމެދު (ދަންނާށެވެ.) الله، އެ މީހުންގެ ނުބައި ކަންތައް، ހެޔޮކަންތަކަށް ބަދަލު ކުރައްވާނެއެވެ. ގިނަގިނައިން ފާފަ ފުއްސަވާ، ރަޙީމްވަންތަ އިލާހަކު ކަމުގައި الله ވޮޑިގެންވެއެވެ.) [އަލްފުރްޤާން: 68-70]

އަދި ނަބިއްޔާ ﷺ ގެ މި ބަސްފުޅަށްބަލައިއެވެ:

«الإِسْلَامُ يَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهُ، وَالتَّوبَةُ تَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهَا».

"އިސްލާމްވުމުން އޭގެ ކުރިންވި (ނުބައި ކަންކަން) ފުހެލައިދެއެވެ. އަދި ތައުބާވުމުން އޭގެ ކުރިންވި (އުރެދުމާއި ފާފަތައް) ފުހެލައިދެއެވެ." އަދި އެކަލޭގެފާނު ﷺ ގެ މި ބަސްފުޅުވެސް:

«التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبَ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ».

"ފާފައިން ތައުބާވާ މީހާ؛ ފާފައެއް ނެތް މީހެއް ފަދައެވެ."

މި މާނައިގެ އާޔަތްތަކާއި ޙަދީޘްތައް ގިނަވެގެންވެއެވެ.

އަހަރެން الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާގެ ޙަޟްރަތުން އެދެމެ: ޙައްޤު، ޙައްޤުގެ ގޮތުގައި އަހުރެމެންނަށް ދައްކަވާ، އަދި އެއަށް ތަބާވުމުގެ ތައުފީޤު އަހުރެމެންނަށް ދެއްވާށެވެ. އަދި ބާޠިލު، ބާޠިލުގެ ގޮތުގައި އަހުރެމެންނަށް ދައްކަވާ، އެއިން އެއްކިބާވުމުގެ ތައުފީޤު އަހުރެމެންނަށް ދެއްވާށެވެ. އަދި

އަހަރެންނަށާއި، ކިޔުންތެރިޔާ [illegible] [illegible] އަށާއި، ހުރިހާ މުސްލިމުންނަށް އިޚްލާޞްތެރި ނަޞޫޙު ތައުބާއެއް މިންވަރުކުރައްވާ، މަގުފުރައްދަނިވި ފިތުނަތަކުންނާއި، އަމިއްލަ އެދުމާއި ޝައިޠާނާއަށް ކިޔަމަންވުމުން އަހަރެން އެންމެން ރައްކާތެރި ކޮށްދެއްވުމަށެވެ. އެކަންކަން [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible]) އެ [illegible].

އަހަރުމެންގެ ނަބިއްޔާ މުޙައްމަދުގެފާނާއި، އެކަލޭގެފާނުގެ އާލުންނާއި އެކަލޭގެފާނުގެ ހުރިހާ ޞަޙާބީންނާއި، ޤިޔާމަތްދުވަހާ ހަމައަށް އިޙްސާންތެރިކަމާއެކު އެބޭކަލުންނަށް [illegible] [illegible] ﷲ ޞަލަވާތާއި ސަލާމް ލައްވާށިއެވެ.

وصلى الله وسلم على نبينا محمد، وعلى آله وصحبه، ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين.

⁂

dv397v4.0 - 17/08/2026

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

رسالة الحرمين

Message of The Two Holy Mosques

Guidance content for the visitors of the Holy Mosque and the Prophet's Mosque in languages.